

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

**UDMØNTNINGSNOTE FOR “FÆLLES OM VERDEN”
DANSK STØTTE TIL CIVILSAMFUNDET**

Udenrigsministeriet

Juli 2023

Denne note er én af 12 noter udarbejdet af Udenrigsministeriet for at sikre udmøntningen af udviklingsstrategien “Fælles om Verden”:

1. Bekæmpelse af fattigdom og ulighed
2. Energiomstilling og emissionsreduktioner i udviklingslandene
3. Klimatilpasning, natur og miljø
4. Migration og retfærdigt og humant asylsystem (ROHA)
5. Fredsopbygning og stabilisering
6. Jobskabelse og bæredygtig vækst
7. Menneskerettigheder og demokrati
- 8. Dansk støtte til civilsamfundet**
9. Danmark som humanitær aktør
10. Sociale sektorer og sociale sikkerhedsnet
11. Humanitarian, Development, Peace nexus (HDP)
12. Landbrug og fødevarer systemer – den grønne omstilling og fødevarer sikkerhed

Se også annekset: Civilsamfundets kommentar til How-to-note for udmøntning af Fælles om Verden - Dansk støtte til civilsamfundet: <https://um.sharefile.eu/d-s29deb63c02dd47a6b5864d5ab48d8116>

Dansk støtte til civilsamfundet

1. Formål med noten

Denne note skal give konkret retning til at sikre udmøntningen af Danmarks udviklingspolitiske strategi “Fælles om Verden”, regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2021-2025 og fireårs planerne. De to overordnede formål med noten er:

- **At skabe sammenhæng** mellem “Strategi, politik, plan og budget” som fælles referenceramme for udmøntningen af “Fælles om Verden” og dens målsætninger.
- **At sætte rammerne** for prioritering, tilvalg og fravalg gennem *Doing Development Differently*-principperne om en holistisk og adaptiv tilgang.

Noten opridser målsætninger, giver et tematisk og geografisk fokus for de danskstøttede indsatser og beskriver retningen for dansk støtte til civilsamfund på tværs af alle former for samarbejde. Den beskriver principperne såvel som de forskellige modaliteter for støtten. Notens skal bruges som referencedokument ved indgåelse af nye partnerskaber med civilsamfundsaktører samt i dialogen med partnere og i Danmarks normative arbejde i internationale fora. Målgruppen er først og fremmest ansatte i Udenrigsministeriet med ansvar for samarbejdet med civilsamfundet, men kan også omfatte eksterne samarbejdspartnere med behov for viden om den danske tilgang. Støtten dækker en række tematiske områder, såsom klima, menneskerettigheder og demokrati, LGBT+ personer, unge, piger, kvinder og ligestilling samt uddannelse og sundhed. Den del af den danske humanitære bistand,¹ der implementeres gennem civilsamfundet, er også omfattet af noten, der offentliggøres på [Aid Management Guidelines \(AMG\)](#).

Noten vil som udgangspunkt være gældende lige så længe som den udviklingspolitiske strategi, men vil blive opdateret efter behov, efterhånden som ny viden og nye prioriteter opstår. De politiske prioriteter i Finansloven vil til enhver tid stå over denne note.

2. Strategisk baggrund og definitioner

Danmark har en lang tradition for at støtte mangfoldige og stærke civilsamfund og har i mange år støttet civilsamfund til at indgå i lokale, nationale og internationale debatter til forsvar for demokrati, menneskerettigheder og ansvarlig regeringsførelse. Danmark er et foreningsland med tradition for, at folkelige bevægelser engagerer sig i samfundsdebatten. Demokrati som både livs- og styreform er grundlæggende danske værdier, der giver os troværdighed i vores partnerskaber ude i verden.²

Et mangfoldigt og uafhængigt civilsamfund med levende folkelige bevægelser er en grundpille i det demokratiske samfund sammen med politiske partier, tværgående parlamentariske netværk, menneskeret-

---

¹ Se også udmøntningsnoten om Danmark som humanitær aktør.

² Se også udmøntningsnoten om menneskerettigheder og demokrati (MRD) som fundament for dansk udviklingssamarbejde.

tighedsinstitutioner samt frie medier. Civilsamfundsaktører skaber forandring, tænker nyt, udvikler fællesskaber og stiller regeringer til ansvar. Civilsamfundet bidrager dermed til opfyldelsen af samtlige FN's Verdensmål. Ud over det oplagte Verdensmål 17 om Partnerskaber gælder det især Verdensmål 1 om at afskaffe fattigdom, Verdensmål 3 om sundhed, Verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse, Verdensmål 5 om ligestilling mellem kønnene, Verdensmål 10 om mindre ulighed og Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner.

Støtten til civilsamfundet har en dobbelt målsætning. At styrke mangfoldige og uafhængige civilsamfund er et selvstændigt og vigtigt mål i sig selv, idet civilsamfundets råderum og kapacitet er fundamentet for at fremme demokratisering og folkelig deltagelse. Samtidig er civilsamfundet en central partner i implementeringen af danske udviklingspolitiske prioriteter. Civilsamfundet adresserer kvinder og pigers rettigheder, støtter forfulgte minoriteter såsom LGBT+ personer, fremmer klimatilpasning og miljøbeskyttelse, bidrager til jobskabelse og uddannelse, samt leverer nødhjælp til de mest sårbare mennesker. Der skelnes således mellem støtte *til* og *gennem* civilsamfundet. Sondringen mellem de to er dog ikke altid klar, eftersom et partnerskab typisk vil styrke den implementerede civilsamfundsorganisation såvel som den primære målgruppe, altså kombinere *til* og *gennem*.

Støtte til og gennem civilsamfund beforder effektive og lokalt forankrede løsninger på udviklingsproblematikker – samt understøtter dansk fokus på demokrati og menneskerettigheder. Civilsamfundet leverer lokale løsninger på lokale problemer, og kan ofte arbejde med følsomme temaer inden for den brede menneskerettighedsdagsorden – også i kontekster, hvor dette kan være udfordrende i de bilaterale relationer. Civilsamfundet har adgang til lokalsamfund og er ofte lokalt forankret. Dermed får indsatserne bedre muligheder for at nå de fattigste og allermest marginaliserede samt være relevante og effektive for målgrupperne. Civilsamfundet kan stille regeringer til ansvar – både lokalt, nationalt og globalt. Således kan civilsamfundets stemme flytte dagsordener i en mere demokratisk og inkluderende retning.

Formålet med den danske civilsamfundsstøtte er:

- At bidrage til udvikling af et stærkt, aktivt, uafhængigt og mangfoldigt civilsamfund. Et sådant er en grundpille i et konsolideret demokrati og et mål i sig selv.
- At styrke lokalt forankrede civilsamfundsaktører, der har opbakning lokalt og taler de fattigste, mest marginaliserede og sårbare sag.
- At sikre et forsvar for civilsamfundets råderum i udviklingslande, herunder også det digitale råderum og gennem akut støtte til menneskerettighedsforkæmpere i fare. Dette indebærer også sikring af den nødvendige ramme for, at lokale aktører kan støtte udsatte befolkninger i skrøbelige kontekster.
- At understøtte et bredt, folkeligt dansk engagement i udviklingspolitikken.

Støtten til civilsamfundet bygger på danske styrkepositioner og erfaringer, og er i tråd med vedtagne principper og standarder. Danmarks udviklingspolitiske strategi "Fælles om Verden" er fundamentet for

støtten til civilsamfundet.³ Den understreger, at mangfoldige og uafhængige civilsamfund er vigtige for bæredygtige demokratier. Strategiens tilgang til civilsamfundsstøtten er i overensstemmelse med den nyligt vedtagne OECD-DAC-anbefaling⁴ om støtte til civilsamfund, der har tre gensidigt forbundne søjler: 1) Respekt, beskyttelse og fremme af civilsamfundets råderum, 2) Støtte til og involvering af civilsamfundet, 3) Incitament til civilsamfundsorganisationers effektivitet, transparens og ansvarlighed.

Definition

Civilsamfundet defineres i den danske støtte som området, der ligger uden for både stat og marked, hvor mennesker kan tage individuelle og kollektive skridt for at skabe forandringer eller tage emner af fælles interesse op. Det omfatter alle former for landsdækkende såvel som lokalsamfundsbaseede organisationer, landsdækkende såvel som lokale bevægelser, fagforeninger, erhvervssammenslutninger, kooperativer, trosbaseede organisationer, ikke-formaliserede grupper, forskningsinstitutioner, tænketanke og medieorganisationer.

Et stærkt og mangfoldigt civilsamfund er en værdi i sig selv, men civilsamfundet inkluderer også aktører, der ikke deler et demokratisk og rettighedsbaseeret værdigrundlag. De kan sågar modarbejde demokrati og menneskerettigheder. Det lægger op til dynamiske kriterier for valget af partnere. Det kræver en konkret, velunderbygget og afbalanceret analyse at afdække potentielle civilsamfundspartneres værdier, lokale forankring, uafhængighed og legitimitet for at identificere dem, der ønsker at samarbejde om at fremme demokrati og menneskerettigheder.

Hvordan arbejder vi med dem, der ikke deler vores værdier?

I visse tilfælde kan det være en særskilt prioritet at samarbejde med lokale partnere, som ikke nødvendigvis deler vores værdier, men som vurderes at kunne påvirkes i en mere demokratisk retning. Især i skrøbelige kontekster kan dette være relevant. Det vil dog bero på en grundig analyse forud for iværksættelse. Det kan fx være et samarbejde med organisationer, der har et traditionelt kvindesyn, eller med religiøse grupperinger, der har konservative holdninger til homoseksualitet.

3. Geografisk afgrænsning og tematiske prioriteter

Støtten til civilsamfundet er af natur mangfoldig. Den dækker over og understøtter en bred række udviklings- og udenrigspolitiske interesser. Grundet den dobbelte målsætning omkring støtten *til* og *gennem* civilsamfundet, spænder civilsamfundsstøtten derfor over en lang række temaer fra ligestilling og kvinder og pigers rettigheder, unges deltagelse til bekæmpelse af tortur samt klima-indsatser, humanitær assistance og den brede demokrati- og menneskerettighedsdagsorden samt forebyggelse af konflikt.

Tematiske prioriteter for arbejdet *gennem* civilsamfundet er forankret i “Fælles om Verden” og inkluderer blandt andet:

³ Danmarks udviklingspolitiske strategi 2021-2025 “Fælles om Verden”.

⁴ https://www.aics.gov.it/wp-content/uploads/2022/03/OECD-DAC-Recommendation-on-CSOs_june-2021.pdf.

- **Klima og grønne løsninger.** Danmark har en klar interesse i at udbygge samarbejdet med civilsamfundet, som med sin viden, sine netværk og sin rolle som “grøn vagthund” kan spille en vigtig rolle i at udvikle bæredygtige, grønne løsninger og hæve globale ambitioner forankret i folkelige bevægelser samt i lokalt drevne indsatser for klimatilpasning og beredskab. Oprindelige folk og miljøforkæmpere, herunder kvindelige miljøforkæmpere er nogle af dem, der står forrest i denne indsats. Dette er nødvendigt for at nå [Parisafталens](#) mål og hjælpe de mest klimaudsatte grupper i udviklingslandene. Klima- og miljøindsatser er også en central del af strategiske partnerskaber med danske civilsamfundsorganisationer. En demokrati- og rettighedstilgang i forhold til klima- og miljøindsatser er nødvendig for at sikre, at indsatserne forankres hos civilsamfundet og hos eksempelvis oprindelige folk, der kæmper for deres rettigheder til jord, hvor man ellers risikerer at overtræde og begrænse deres rettigheder og livsmuligheder både inden for klimatilpasning og i reduktionsindsatser.⁵
- **Piger og kvinders rettigheder.** Danske strategiske partnere arbejder i høj grad med at integrere ligestilling i deres indsatser, herunder at medtage og rapportere på kvinder og pigers deltagelse i programaktiviteter. Ligeledes er fokus på piger og kvinders rettigheder *mainstreamet* i de strategiske partnerskaber og tilstræbes i udarbejdelsen af fremtidige partnerskaber. Endelig er civilsamfundet en central partner i det normative arbejde for at fremme kvinder og pigers rettigheder, fx under det danske formandskab for [Call to Action on Protection from Gender-Based Violence in Emergencies](#) og [den danske UNSCR 1325 handlingsplan](#).
- **Meningsfuld inddragelse af børn og unge.** Arbejdet for at give unge en stemme involverer en række ungdomsorganisationer og andre organisationer, der på legitim vis mobiliserer unge til meningsfuld deltagelse og engagement samt udvikler unge ledere med demokratiske værdier. Her står dansk civilsamfund særligt stærkt. Mange implementerer dansk-finansierede udviklingsprojekter med fokus på meningsfuld inddragelse af unge igennem strategiske partnerskaber med Udenrigsministeriet eller igennem Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF). Der er fokus på også at samarbejde med uformelle aktører, som ofte er der, de unge organiserer sig. Civilsamfundet er desuden en central partner i Udenrigsministeriets ungedagsorden. Et godt eksempel er det tætte samarbejde med de strategiske partnere samt DUF omkring det danske FN ungdomsdelegatprogram og det internationale ungepanel. Partnerskaberne og initiativerne sikrer, at unge menneskers holdninger og inputs bliver inkluderet i Udenrigsministeriets arbejde, både internt og i FN.

Støtten *til* styrkelse af civilsamfundet og dets råderum tager udgangspunkt i målsætningen om at udvikle og styrke demokratiet nedefra med fokus på:

---

⁵ Se desuden “Fælles om Verden”, s. 14. Se også udmøntningsnoten om klimatilpasning, miljø og natur.

- **Støtte til menneskerettighedsforkæmpere, der udsættes for chikane.** Der ses stadig oftere vold mod fredelige demonstrationer, og antallet af drab og overgreb på menneskerettighedsforkæmpere er stigende.⁶ Vi vil prioritere konkrete indsatser, der understøtter sikkerhed og beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere og journalister, herunder også whistleblowere, oprindelige folk, fagforeningsledere og -medlemmer, kvindelige aktivister samt seksuelle og etniske minoriteter. Det indbefatter langsigtede præventive indsatser såvel som hændelsesbaserede indsatser for en konkret sag.
- **Civilsamfundets råderum online/det digitale civilsamfund.** I de seneste år er kampen for civilsamfundets råderum – ligeså vel som al anden informationsudveksling – i stigende grad flyttet online. De nye teknologier og den digitale sfære har overalt på kloden vist deres værdi i civilsamfundets kamp for demokrati og retfærdighed. Det digitale rum er dog også blevet brugt af autoritære regimer til at undertrykke og overvåge civilsamfundets aktører yderligere. Desuden er det blevet tydeligt, at store befolkningsgrupper er afskåret fra den demokratiske dialog, der foregår online. Dansk civilsamfundsstøtte omfatter allerede et antal partnere, der opererer på frontlinjen for at sikre, at menneskerettigheder respekteres i udvikling af og lovgivning omkring nye teknologier. De giver teknisk støtte til civilsamfundsaktører i digital fare. De kvalificerer civilsamfundsaktører til at tage nye teknologier i anvendelse i arbejdet for menneskerettigheder og retfærdighed. Vi vil fortsat sikre, at disse indsatser spiller tæt sammen med kampen for civilsamfundets råderum uden for den digitale sfære.
- **Civilsamfundets rolle i at styrke god regeringsførelse.** Lokale civilsamfundsaktører spiller ofte en vigtig rolle som “vagthund”, der holder magthavere til ansvar både nationalt og lokalt. Det muliggøres ved at styrke civilsamfundets aktive deltagelse i overvågning af budget- og lovimplementering samt kontrol med korrupsion og magtmisbrug. De kan fx arbejde for bedre adgang til information, føre kampanjer mod korrupsion, støtte fagforeninger i at sikre arbejdstagerrettigheder og støtte undersøgende journalistik. Vi vil fortsat støtte civilsamfund i denne rolle, som vi allerede gør det gennem strategiske partnerskaber, i mange landeprogrammer, gennem FN’s Udviklingsprogram (UNDP) og i det globale anti-korrupsionsprogram. Vi vil fortsat være opmærksomme på at engagere fattige og marginaliserede grupper aktivt, fx i skolebestyrelser og brugergrupper (bl.a. for adgang til vand og energi).
- **Fremme af forenings- og forsamlingsfrihed.** Muligheden for at organisere sig og forsamle sig er grundlæggende frihedsværdier i et demokratisk samfund. Støtte til et lokalt forankret civilsamfund inkluderer således støtte til civilsamfundsorganisationer, der arbejder for at modvirke tendenser til indskrænkning af forenings- og forsamlingsfrihed og for at fremme civilsamfundets

---

⁶ I 2019 blev 304 menneskerettighedsforkæmpere angrebet eller dræbt i 31 forskellige lande på grund af deres arbejde ifølge Front Line Defenders. 85% af dem havde forinden modtaget trusler. Journalister og fagforeningsfolk er blandt de udsatte. Mindst 250 journalister er blevet vilkårligt/uretmæssigt fængslet i 2019 ifølge Committee to Protect Journalists. LGBTI+ personer er også blandt de udsatte. Oprindelige folk, som udgør 6% af verdens befolkning, udgør 26% af de dræbte rettighedsforkæmpere i 2020. Kvindelige menneskerettighedsforkæmpere oplever desuden krænkelse og vold på grund af deres køn (Front Line Defenders, 2020).

handlemuligheder. Vi vil derfor samarbejde med partnere, der arbejder på denne dagsorden, eksempelvis gennem vores støtte til den syd-baserede civilsamfundsplatform CIVICUS, der monitorerer civilsamfundets råderum globalt.

- **Frie medier og ytringsfrihed** er forudsætningen for et aktivt, frit og mangfoldigt civilsamfund. Fremme af ytringsfrihed, frie medier og uafhængig journalistik er en integreret del af dansk civilsamfundsstøtte, ligesom adgang til information prioriteres fx i forbindelse med demonstrationer og regeringskritisk aktivitet.
- **Støtte til nye (uformelle) aktører og (globale) kampagner/bevægelser.** De nye former for organisering har ført til en fremvækst af globale civilsamfundsplatforme og -kampagner. Civilsamfundsaktører fra både syd og nord danner alliancer for at skabe opmærksomhed om globale spørgsmål, såsom klima, anti-racisme, og diskrimination, ulighed, ligestilling, køn, seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, menneskerettigheder og demokrati, religions- og trosfrihed, jobskabelse og uddannelse. For at kanalisere dansk udviklingsbistand derhen, hvor den bedst kan understøtte demokratisk forandring, vil vi styrke danske partneres samarbejde med det uformelle civilsamfund, herunder med sociale bevægelser og med lokalt lederskab. Det kræver, at vi kan agere fleksibelt og afsøge nye former for samarbejde.

Dilemma: Muligheder og udfordringer i samarbejdet med det uformelle civilsamfund

I både Syd og Nord ses en bevægelse hen imod en mere flydende organisering i civilsamfundet. Særligt yngre generationer engagerer sig i uformelle bevægelser og i emne-specifikke kampagner. Tendensen understøttes af den digitale udvikling, hvor mobile platforme og sociale medier muliggør mobilisering på tværs af lande og store afstande. Unge er ofte aktive i uformelle sammenhænge. Samtidigt er mere traditionelt organiserede civilsamfundsorganisationer under pres for at forblive relevante. Nogle oplever en legitimitets- og tillidskrise. Hvem repræsenterer de, og hvem giver dem legitimitet? Mange af de partnere, Danmark samarbejder med, støtter det uformelle civilsamfund, men efterlader os med svære spørgsmål. Det kan være en udfordring at nå de mest relevante forandringsagenter, når støtten samtidigt skal forvaltes forsvarligt. Vi vil fortsat arbejde sammen med vores partnere på at finde nye, fleksible og administrativt forsvarlige løsninger, der giver muligheder for hurtigt og effektivt at støtte nye forandringsagenter – og samtidig sikre en forsvarlig brug af danske midler.

- **Geografisk afgrænsning.** Civilsamfundsstøtten begrænses ikke geografisk, men udmøntes der, hvor der er størst behov for den, og hvor vi kan gøre en forskel: i lande, som Danmark har et udvidet partnerskab med, som del af det multilaterale samarbejde – men også i lande, hvor der ikke er tilstedeværelse af danske bistandsaktører – samt i områder, hvor vores civilsamfundspartnere har den ønskede viden, forankring og kendskab. Derfor udmøntes dansk støtte til civilsamfund i lande i Latinamerika, Afrika, EU's østlige naboland, Mellemøsten og Asien.

4. Tilgang

- **Sondring og samspil mellem støtte *gennem og til* civilsamfund.** Enhver form for civilsamfundsstøtte skal have som ambition og selvstændig målsætning at styrke lokalt ledede civilsamfundsaktører. Dette spiller sammen med ønsket om, at civilsamfundspartnere leverer effektive indsatser på en række danske udviklingspolitiske prioriteter.
- **Langsigtede partnerskaber.** Principperne bag *Doing Development Differently* sætter fokus på lokalt definerede problemer og løsningsmuligheder. Det betyder, at partnerskaber er fleksible og baseret på organisationernes egne prioriteter, strategier og målsætninger. Partnerskaber er så vidt muligt langsigtede, dvs. flerårige, og med muligheder for at tilpasse målsætninger undervejs. Partnerskaberne hviler på en forståelse af, at forandring tager tid og ikke altid foregår i en lineær bevægelse. Der kan dog i visse tilfælde indledes partnerskaber uden at forpligte sig på langt sigt. Det kan være for at afprøve et samarbejde med uformelle civilsamfundsaktører, eller hvis der pludselig opstår et behov for at støtte nye organisationer eller bevægelser, der er baseret på enkeltsager eller som mobiliserer i forhold til bestemte begivenheder.
- **Fokus på lokalisering og lokalt lederskab.** Partnerskaber bør være gensidigt forpligtende og i overensstemmelse med lokaliseringsdagsordenen. De skal derfor understøtte lokalt lederskab. Det betyder fokus på forskellige dimensioner af lokalt lederskab, herunder ejerskab for Syd-partnere, koordinering, kapacitetsudvikling og finansielle overførsler til lokale partnere. Det gælder for alle partnerskaber, Danmark indgår med civilsamfundet, og det er bl.a. integreret i Udenrigsministeriets nye fireårige strategiske partnerskabsaftaler (SPA'er) med danske civilsamfundsorganisationer. Det indebærer, at danske organisationers rolle i forhold til partnere i Syd skal klargøres – og i visse tilfælde gentænkes. Danske og internationale civilsamfundsorganisationer har netværk, kan udvise solidaritet og har kompetencer og viden, der deles med partnere i syd, hvilket er vigtigt for kvaliteten af partnerskaberne. Vi vil stille krav til og gå i dialog med danske og internationale organisationer om deres nye rolle i partnerskaberne for at sikre, at udviklings samarbejdet giver resultater og er omkostningseffektivt.
- **Størst mulig forandring.** Vi vil fokusere vores støtte der, hvor vores analyser viser, at forandringsagenterne befinder sig, og hvor behovene er størst. Dette kan inkludere forskellige støtteformer, der i højere grad når det mere uformelt organiserede civilsamfund, såsom protestbevægelser og menneskerettighedsforkæmpere, der organiserer sig i netværk eller lokale borgergrupper. Det er fortsat vigtigt at støtte *lokalt forankrede* organisationer, herunder evt. menneskerettighedsorganisationer, der ikke falder under den traditionelle definition af civilsamfund. Støtten begrænser sig ikke til det finansielle, men kan også bestå af solidaritet og lobbyisme, styrkelse af kapacitet, fysiske lokaler eller online platforme samt hjælp med dokumentation. Dette kræver fokus på at demonstrere effekt og vise resultater af partnerskaberne. Især skal det stå klart, hvad en dansk (eller international) partners aftryk på indsatserne og bidrag til partnerskabet består i, og

hvordan dette skaber resultater.⁷ Vi vil styrke vores krav til vores danske partnere omkring dokumentation af indsatser, herunder også i forhold til lokalisering og støtte til lokalt ledet civilsamfund.

- **Rettighedsbaseret civilsamfundsstøtte (HRBA).** Alle civilsamfundspartnerskaber er rettighedsbaserede. Partnerne skal dokumentere, hvordan de arbejder rettighedsbaseret, og der lægges vægt på “ikke at lade nogen i stikken” (princippet *Leaving No One Behind*, LNOB) og på PANT-principperne (deltagelse, ansvarlighed, ikke-diskrimination og transparens). Implementering af den rettighedsbaserede tilgang sætter fokus både på de ansvarlige myndigheders kapacitet til at sikre menneskerettigheder og på menneskers evne til at kræve realiseringen af disse rettigheder.⁸ Civilsamfundet har en afgørende rolle at spille som rettigheds fortalere over for ansvarlige myndigheder, og som kapacitet til at sikre beskyttelse af menneskerettighederne. I skrøbelige kontekster, hvor de ansvarlige myndigheder ikke har kapaciteten til at realisere disse rettigheder, kan civilsamfundet også yde essentielle services.
- **Støtte til serviceydelser skal have et strategisk perspektiv.** Støtte til serviceydelser kan ikke stå alene, men skal anvendes strategisk til at understøtte fortalervirksomhed og kapacitetsudvikling – og have et strategisk sigte om at engagere myndigheder i dialog om deres ansvar og forpligtelser. Serviceydelser er en del af tilgangen til at understøtte fortalervirksomhed gennem levering af specialiserede input – især i skrøbelige kontekster. Dette kan fx være reproduktive sundhedsydelser, mental sundhed, beskyttelse mod kønsbaseret vold, landbrugsudvikling, mikrolån eller akut og livreddende nødhjælp. I skrøbelige og konfliktramte kontekster vil civilsamfundet typisk have større fokus på levering af serviceydelser, indtil situationen åbner for, at civilsamfundet kan indgå i dialog med myndighederne om deres rolle og ansvar. I disse tilfælde udgør serviceydelser et grundlag for at fremme organisering, kapacitetsudvikling og fortalervirksomhed. I skrøbelige kontekster kan levering af serviceydelser ligeledes være et vigtigt redskab til at skabe et råderum, hvor civilsamfundsorganisationer kan arbejde med mere følsomme emner, såsom beskyttelse af sårbare grupper, konflikthåndtering, styrkelse af modstandskraft til at forebygge og afhjælpe kriser samt fortalervirksomhed.
- **Køn og ligestilling.** Engagementet med civilsamfundet understøtter Danmarks stærke fokus på ligestilling og kvinder og pigers rettigheder. Det omfatter indsatser for LGBT+ personer, der oplever diskrimination og overgreb. Civilsamfundspartnere arbejder i høj grad med at integrere ligestilling i deres indsatser, herunder med at sikre og rapportere på kvinder og pigers deltagelse i aktiviteter. Ligestilling og piger og kvinders rettigheder er en tværgående prioritet i humanitære såvel som udviklingsindsatser. Det er *mainstreamet* ind i alle engagementer og optræder i nogle tilfælde som hovedformål.

---

⁷ Danske partners rolle i samarbejdet med Syd-partnere samt resultaterne af dansk støtte til civilsamfund er for nyligt blevet evalueret af et uafhængigt konsulenthold fra INTRAC. Evalueringen viser, at danske civilsamfundsorganisationer bringer vigtig viden, netværk og kompetencer ind i partnerskabet, men også at der er plads til en større inddragelse af lokale partnere i arbejdet. [Evaluering af udviklingssamarbejdet \(um.dk\)](#).

⁸ Se også udmøntningsnoten om menneskerettigheder og demokrati (MRD).

- **Synergi på tværs af humanitære, udviklings- og fredsindsatser.** Civilsamfundsstøtten er central for at forebygge konflikter i nærområder. Lokale organisationer kan i kraft af forankring og adgang til lokalsamfund levere vigtige bidrag til at fremme mægling og forsoning, styrke modstandskraft og modgå radikaliserings gennem fremme af respekt for hinandens frie ret til tanke, tro og ytringer. Lokale trosbaserede organisationer er blandt de aktører, der er engageret i at fremme dialog, fred og forsoning. Det er imidlertid ikke alle civilsamfundsaktører, der deler vores værdigrundlag og fx modvirker ekstremisme og radikaliserings. Engagement med civilsamfundet i konfliktramte kontekster stiller således særlige krav til at afdække potentielle partners lokale forankring og legitimitet. Disse indsatser går på tværs af Humanitarian, Development, Peace nexus (HDP-neksus),⁹ og vi vil sikre at dansk støtte til civilsamfundsorganisationer giver mulighed for et tæt samspil mellem den humanitære bistand og den langsigtede civilsamfundsstøtte – med en fleksibilitet, som få andre donorer kan matche. Dette er bl.a. afspejlet i de nye strategiske partnerskaber for 2022-2025, der integrerer støtte til lokale civilsamfundsaktører i en bred vifte af engagementer, herunder humanitære indsatser samt konfliktforebyggelse – i overensstemmelse med partners rolle og mandat samt de humanitære principper. Denne adaptive tilgang stiller også krav til læring og dokumentation af indsatsernes resultater.
- **Fattigdomsorientering.** Civilsamfundsstøtten har potentiale til at nå de mest marginaliserede og sårbare og dermed opfylde princippet om “ikke at lade nogen i stikken”. De fire dimensioner af fattigdomsbegrebet,¹⁰ der adresseres gennem civilsamfundsstøtten er: adgang til ressourcer, muligheder og valg, stemme og indflydelse samt personlig sikkerhed. Det gælder eksempelvis i indsatser for den del af verdens befolkning, der lever med et handicap i udviklingslande. De er typisk begrænsede i deres deltagelse i samfundet, har lavere uddannelses- og beskæftigelsesniveau, ringere sundhed og højere fattigdomsrater. Det gælder også for mennesker, der er fordrevet fra deres hjem som følge af konflikter eller katastrofer. Andre udsatte og marginaliserede grupper, såsom oprindelige folk, LGBT+ personer, religiøse minoriteter, sårbare unge, samt piger og kvinder, kan ofte også nås også gennem civilsamfundsstøtten, som historisk set har en stærk fattigdomsorientering. I civilsamfundspartners rapportering til Udenrigsministeriet indgår således altid overvejelser omkring indsatsernes bidrag til bekæmpelse af fattigdom i den bredeste forstand.

5. Modaliteter for støtten

Bilateral støtte til civilsamfundet gennem landeprogrammer i lande med udvidede partnerskaber

I de lande, hvor Danmark har et udvidet partnerskab, er det oplagt at den bilaterale støtte inkluderer et element af støtte til menneskerettigheder og demokrati, herunder også til opbygning af stærke civilsamfund. Lokalt ledede civilsamfundsaktører kan bidrage til at opfylde danske strategiske prioriteter. Det gælder fx inden for sundhed og klima, men også i kampen for demokrati og rettigheder. I flere lande med udvidede partnerskaber er denne støtte integreret i indsatserne, hvor den spiller sammen med styrkelse

⁹ Se også udmøntningsnoten om Humanitarian, Development, Peace nexus (HDP-neksus).

¹⁰ De fire dimensioner af fattigdom beskrives mere udførligt i udmøntningsnoten om bekæmpelse af fattigdom og ulighed.

af god regeringsførelse og fokus generelt er på menneskerettigheder og demokrati. Modaliteter inkluderer multi-donor fonde og støtte til NGO-platforme.

Mali: FAMOC-fonden

Danmarks bilaterale program i Mali understøtter et mangfoldigt civilsamfund og fremmer demokrati og medborgerskab. I den forbindelse er der oprettet en støttefond for forandringskatalysatorer med fokus på unge mellem 18 og 35 år (FAMOC). Fonden støtter mindre projekter, såsom gratis retshjælp til lokalbefolkninger og styrkelse af deres retsadgang, folkelig mobilisering og oplysning omkring valg (herunder i den nuværende transitionsperiode i Mali) samt styrkelse af skattesystemer på lokalt niveau. Det sker ved at opmuntre til at betale skat, men samtidig sikre lokale myndigheders ansvarlighed, så de bl.a. skal dokumentere, at skattepengene bliver brugt til fordel for lokalbefolkninger.

I skrøbelige kontekster, hvor den sociale sammenhængskraft trues af fragmentering, kan støtte til civilsamfundet spille en vigtig rolle i styrkelsen af den sociale sammenhængskraft. Forskellige former for støtte til civilsamfundsaktører, der arbejder til fremme af dialog mellem samfundsgrupper (fx politiske, religiøse eller etniske) kan bidrage til at nedtrappe konflikt, afstigmatisere folk og konsolidere relationen mellem samfundsgrupper og staten.

Myanmar: Samarbejde med civilsamfundet efter militærkuppet i 2021

I Myanmar etableredes kort efter militærkuppet i februar 2021 en ny civilsamfundspulje under det eksisterende landeprogram med fokus på støtte til lokale civilsamfundsorganisationer inden for menneskerettigheder, demokrati, beskyttelse og dokumentation af menneskerettighedskrænkelser. 10 mio. kr. blev afsat til puljen, som forvaltes af et sekretariat under det eksisterende menneskerettighedsuddannelsesprogram. For at sikre synergi med de danske SPA-partners engagement, nedsattes en rådgivende bestyrelse med repræsentanter fra danskstøttede NGO'er. Bestyrelsen har haft til opgave at yde faglig sparring til sekretariatet og bistå med identificering af egnede lokale partnere. Via puljen er det lykkedes at støtte 11 lokale organisationer, der under svære vilkår og med store risici fortsat arbejder i det svindende rum for beskyttelse af menneskerettigheder og demokratisk aktivisme i Myanmar. Den direkte støtte til de lokale partnere på frontlinjen har krævet tæt løbende dialog og rådgivning samt behov for fleksible støttemodaliteter for at reducere partnerens sikkerhedsrisici.

I målrettede partnerskabslande er støtten til og gennem civilsamfundet også et vigtigt element for at opfylde danske målsætninger og for at sikre lokal forankring og viden i samarbejdet mellem danske og lokale civilsamfundsorganisationer.

Multilateral støtte til civilsamfundet – FN, EU, OECD, OSCE og Europarådet

I lande uden dansk bilateral tilstedeværelse eller engagementer kanaliseret gennem danske civilsamfundsorganisationer og/eller deres lokale partnere, kan støtten gennem EU og andre multilaterale partnere bruges til at sætte demokrati og menneskerettigheder højere på dagsordenen, herunder også ved at støtte

civilsamfundet. På landeniveau er EU-samarbejdet en effektiv platform for at indgå i dialog med regeringer og presse på, hvor det er nødvendigt, eksempelvis i tilfælde af indskrænkning af civilsamfundets råderum, overgreb på menneskerettighedsaktivister eller forfølgelse af minoriteter. Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) og Europarådet er ligeledes platforme, hvor Danmark sammen med ligesindede lande og gennem EU sætter fokus på menneskerettigheder og civilsamfundets råderum.

Danske kernebidrag til FN-organisationer inkluderer elementer af støtte til civilsamfundet, ligesom dansk støtte til udviklingsbankerne suppleres af civilsamfundsstøtte for at sikre borgerinddragelse og ansvarlighed. Ofte er civilsamfundsorganisationer implementerende partnere i multilaterale programmer, da civilsamfundet har legitimitet, adgang og lokal forankring. Dette ses eksempelvis med støtten til FN's Udviklingsprogram (UNDP), FN's Befolkningsfond (UNFPA) og FN's Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR), men også i forbindelse med bidrag til de humanitære landefonde bestyret af FN's Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender (OCHA), hvor det er en klar dansk prioritet at sikre større involvering af og lederskab fra lokale civilsamfundsaktører i den humanitære respons. Endelig er der betydelige multilaterale engagementer i danske landeprogrammer, hvor der også i flere tilfælde er en civilsamfundskomponent.

Somalia: støtte til civilsamfundet gennem OHCHR

Dansk støtte til FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) i Somalia er med til at øge civilsamfundets kapacitet til at engagere sig konstruktivt med myndighederne i Somalia inden for menneskerettighedsspørgsmål. Det danskstøttede engagement fokuserer specifikt på kapacitetsopbygning af civilsamfundet, hvad angår koordineringsmekanismer, overvågning og dokumentation af menneskerettighedskrænkelser i en skrøbelig stat som Somalia. Arbejdet er direkte forbundet til *Universal Periodic Review* processen i FN's Menneskerettighedsråd og til Somalias forpligtelser herunder.

Derudover er Danmark aktivt engageret i at beskytte og fremme civilsamfundets råderum i tematiske resolutionsforhandlinger og debatter i FN's Generalforsamling, FN's Menneskerettighedsråd, FN's Befolkningskommission (CPD), FN's Kommission for Kvinders Status (CSW) samt i forhold til åbne møder i Sikkerhedsrådet. Vi arbejder også overordnet for at sikre civilsamfundsorganisationers meningsfulde inddragelse i FN's arbejde og for at beskytte menneskerettighedsforkæmpere mod repressalier for deres samarbejde med FN-systemet. Danmark støtter ligeledes aktivt op om FN-systemets egne mekanismer og mandater, der har til formål at beskytte og fremme civilsamfundets råderum.

Som led i en bredere indsats for dansk lederskab på områder som civilsamfundets råderum, menneskerettigheder, demokrati og ligestilling, har Danmark – i anledning af Generalsekretærens [Call to Action for Human Rights](#) – i løbet af 2020-21 ført an i at fremme meningsfuld civilsamfundsdeltagelse i FN-processer. Det danske initiativ "UNmute" har fokus på civilsamfundsdeltagelse i FN-processer og i internationale fora generelt. Også Danmarks kandidatur og mulige medlemskab af FN's sikkerhedsråd bør anvendes til at fremme arbejdet med demokrati og menneskerettigheder.

UNmute Civil Society

Danmark har allieret sig med Costa Rica i drøftelserne mellem medlemsstater og civilsamfund for øget inddragelse af civilsamfund i FN-processer. For at undgå at civilsamfundsaktører bliver *muted*, lancerede Danmark og Costa Rica i 2020 en “#UNmute Civil Society Action Coalition” sammen med civilsamfundsaktører. Hensigten er at samarbejde om digitale og hybride formater for civilsamfundets deltagelse i FN's online-aktiviteter under og efter Covid-19.

Sammen med Costa Rica og i samarbejde med UN Foundation, CIVICUS, Action for Sustainable Development, ActionAid International, Forus samt danske Globalt Fokus, udarbejdede Danmark i 2020 en række anbefalinger til fremme af meningsfuld civilsamfundsdeltagelse, som over 50 lande og over 250 civilsamfundsaktører har tilsluttet sig.

Også i OECD spiller Danmark en aktiv rolle i udrulningen af OECD-DAC's civilsamfundsanbefaling, vedtaget i juli 2021. Anbefalingen sætter rammer for støtte til civilsamfund med fokus på civilsamfundets råderum og effektive partnerskaber med det globale syd.¹¹

Derudover spiller civilsamfundsstøtten tæt sammen med mange af Danmarks normative prioriteter på menneskerettighedsområdet. Der er således tæt dialog mellem Udenrigsministeriet og danske NGO'er om politikindspil og analyse, eksempelvis i kampen mod tortur og i forhold til oprindelige folks rettigheder.

Samarbejde med den private sektor om støtte til civilsamfundet

Mange civilsamfundsorganisationer modtager støtte fra private virksomheder, oftest via private fonde. Denne støtte giver organisationerne et bredere finansielt fundament og styrker således organisationernes modstandskraft. Stærke, uafhængige civilsamfundsorganisationer er et selvstændigt mål for den danske støtte, og derfor er den danske støtte fleksibel og giver således organisationer mulighed for at fundraise bredt for at sikre denne uafhængighed.

Danmark indgår i dialog med virksomheder og fonde for at facilitere kontakt mellem civilsamfund og den private sektor. Partnerskaber mellem virksomheder og civilsamfundsorganisationer etableres eksempelvis for at skabe innovative og bæredygtige løsninger på udviklingsproblematikker. Mange civilsamfundsorganisationer deltager også i initiativer til fremme af kommercielle partnerskaber mellem virksomheder og ikke-kommercielle aktører, eksempelvis gennem det danske “Danida Market Development Partnerships”.¹²

---

¹¹ [OECD Legal Instruments.](#)

¹² Under “Partnerskaber for bæredygtig vækst og grøn omstilling” har Danmark i en årrække støttet initiativer under “Danida Market Development Partnerships” (DMDP) [DMDP – Danida Market Development Partnerships.](#)

Folkekirkens Nødhjælp: Partnerskab med den private sektor om klimatilpasning af småbønders produktion i Kenya

Gennem projektet “Agri-Tech Solutions” øger investeringskapital og digitale redskaber 3.000 småbønders produktion i Kenya. Projektets succes beror på ekspertisen fra både danske og kenyanske partnere. Målet er at sikre mulighed for klimatilpasning og derved bøndernes indkomster.

Det brede samarbejde sker imellem Folkekirkens Nødhjælp, en dansk virksomhed og en kenyansk mikrofinans-institution.

Det tørkeresistente chiafrø udgør sammen med en nyudviklet app kernen i projektet. Således rustes de mange småbønder i Kenya til at dyrke chiafrø, som både er meget næringsrige og kan modstå tørke. Bønderne undervises i bæredygtige landbrugsmetoder, så de kan øge deres indtjening ved at producere klimaresistente afgrøder og plante frøene efter økologiske principper. De tørkeresistente afgrøder er med til at skabe jobs og sikre indkomst og adgang til fødevarer.

Støtte *til* og *gennem* danske civilsamfundsorganisationer

En betydelig del af den danske udviklingsbistand udmøntes gennem støtten til civilsamfundet. I 2021 kanaliserede Danmark 19,4% af den samlede danske bistand *til* og *gennem* civilsamfundspartnere.¹³ Langt størstedelen af denne støtte kanaliseres *til* og *gennem* danske partnere.¹⁴ Den støtte, der kanaliseres *gennem* danske civilsamfundsorganisationer, bidrager til den dobbelte målsætning for civilsamfundsstøtten – og fungerer derfor både som en kanal ad hvilken dansk støtte implementeres, og som et bidrag i sig selv *til* at opbygge stærke og mangfoldige civilsamfund i det globale Syd (*gennem* og *til*).

En stor del af støtten udmøntes via Udenrigsministeriets fireårige strategiske partnerskaber med danske civilsamfundsorganisationer. Aftalerne er tæt koblet til danske udviklingspolitiske prioriteter, og der er en løbende strategisk dialog mellem Udenrigsministeriet, ambassader og civilsamfundet. Samtidig fastholdes armslængdeprincippet og respekten for partnernes egne prioriteringer og målsætninger igennem en fleksibilitet, der gør det muligt at tilpasse indsatserne til ændringer i den operationelle kontekst, organisationerne arbejder i. Et væsentligt element i de strategiske partnerskaber er et stærkt fokus på partnerskaber mellem organisationer i Danmark og i Syd. Danske organisationer leverer en betydelig merværdi til partnere i syd, men nye studier peger samtidig på, at der med fordel kan overføres flere midler og beslutningskompetence til nogle partnere i Syd, således at lokalt lederskab styrkes.¹⁵ Endelig er det også en prioritet for støtten til civilsamfundet, at der skal lyttes til de personer, der er direkte berørt af dansk udviklingsbistand, og at beslutningstagning decentraliseres til det lokale niveau i det globale syd.

En anden del af civilsamfundsstøtten forvaltes igennem danske pulje- og netværksorganisationer såsom Danske Handicaporganisationer (DH), Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Civilsamfund i Udvikling

¹³ På OpenAid fremgår det, at ca. 3,5 mia. kr. om året går til støtte til civilsamfund. [Organisations \(um.dk\)](#)

¹⁴ Det fremgår af OpenAid, at 85% af den samlede civilsamfundsstøtte går til “donor country-based NGOs”, hvoraf de ti største modtagere på denne liste er danske civilsamfundsorganisationer og -puljer. [Organisations \(um.dk\)](#)

¹⁵ Evaluation of Danish support to civil society, 2021; Study on Danish Support to Informally Organised Civil Society and Social Movements in Developing Countries, 2021 [Evaluering af udviklingssamarbejdet \(um.dk\)](#).

(CISU) og Center for Kirkeligt Udviklingssamarbejde (CKU). Denne del af støtten giver en bred vifte af folkelige – ofte frivilligdrevne – organisationer mulighed for at engagere sig i konkrete projekter. Dermed understøttes det mangfoldige civilsamfund og resultaterne i udviklingssamarbejdet. Det skaber også et bredt engagement i udviklingssamarbejdet i den danske befolkning. Endelig bringer det dansk tilstedeværelse og indsigt til en lang række udviklingslande, hvor Danmark ellers ikke altid er repræsenteret.

Regionale og internationale programmer

En række regionale programmer udmønter støtte gennem civilsamfundsorganisationer til fremme af menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse. Disse programmer understøtter udviklingspolitiske såvel som udenrigspolitiske prioriteter og inkluderer:

- Det Dansk-Arabiske Partnerskabsprogram (DAPP) er Danmarks samarbejdsprogram med Mellemøsten og Nordafrika. Programmet bidrager til at styrke god regeringsførelse og sikre økonomiske muligheder, særligt for unge og kvinder i regionen.
- Det Europæiske Naboskabsprogram fremmer demokrati, menneskerettigheder og grøn omstilling i det østlige naboskab med et stærkt fokus på støtte til civilsamfund.
- Syrien-nærområde programmet for syriske flygtninge og sårbare værtssamfund, herunder det Regionale Udviklings- og Beskyttelsesprogram (RDPP), udmønter støtte igennem blandt andet lokale civilsamfundsorganisationer til forbedring af flygtninge og værtssamfunds levevilkår.
- NGO-støtte til klimaindsatser har til formål at understøtte danske prioriteter inden for klimatilpasning og grøn jobskabelse.
- Støtte til en række NGO'er som del af det globale anti-korruptionsprogram (der vil fra 2023 være et integreret anti-korruptions- og skatteprogram).

Støtte til puljer og netværk af civilsamfundsorganisationer

CISU

Samarbejdet med CISU sikrer bred folkelig forankring af det danske udviklingssamarbejde. CISU har i dag 276 medlemsorganisationer, som tilsammen har over 1,8 mio. individuelle medlemmer, over 500.000 bidragsydere og mere end 300.000 frivillige. CISU's Civilsamfundspulje støtter rettighedsbaserede indsatser, der implementeres i mellemfolkeligt samarbejde mellem danske organisationer og deres partnere i udviklingslande for bl.a. at understøtte stærke, uafhængige og mangfoldige civilsamfund på alle niveauer fra lokal organisering til globalt samarbejde. Puljen finansierer projekter, der fx hjælper fængslede børn i Zambia, fremmer seksuel sundhed for sexarbejdere og transkønnede i Malawi og Uganda, styrker modstandsdygtighed mod klimaforandringer i Nepal og sikrer adgang til skolegang i Bolivia.

Danske Handicaporganisationer (DH)

Med støtten til DH arbejder Danmark med meningsfuld inddragelse af mennesker med handicap både via DH's direkte samarbejde med paraplyorganisationer for mennesker med handicap i bl.a. Rwanda og Nepal og gennem Handicappuljen. DH's medlemsorganisationer kan søge Handicappuljen om midler til direkte samarbejde med partnere i syd. Fx samarbejder Dansk Blindesamfund med tilsvarende organisationer i Gambia, Sierra Leone og Liberia om at støtte demokratiske strukturer i handicaporganisationerne, mens Landsforeningen for Psykisk Sundhed SIND arbejder med psykosocial rådgivning i Uganda.

Støtte til internationale NGO'er

Ud over overførslerne til og gennem danske civilsamfundsorganisationer støtter Danmark en række internationale NGO'er, der hver især bidrager til vigtige policy-dagsordener, fx inden for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR). Disse internationale NGO'er har særlig ekspertise og netværk, der gør dem i stand til at fremme særligt følsomme emner. Det er store organisationer, som når bredt ud i mange lande, har lokale partnere og er i stand til at levere innovative modeller for sundhedsydelse samt engagere sig i international fortalervirksomhed. Det drejer sig fx om International Planned Parenthood Federation (IPPF), som støtter nationale klinikker verden over i at yde rådgivning inden for prævention, seksualundervisning, graviditet og fødsel, sikker abort etc. Disse partneres målgrupper omfatter de mest sårbare grupper i samfundet, hvilket Danmark altid lægger særligt vægt på i partnerskabet med de internationale NGO'er.

Vi støtter også en række internationale NGO'er igennem det danske initiativ "DK4CivicSpace", der bl.a. fremmer akut assistance til menneskerettighedsforkæmpere, opbygning af digital modstandskraft, forsvar for forenings-, forsamlings- og ytringsfrihed samt støtte til frie medier. Denne støtte udmøntes via en række internationale NGO'er, der er ledende på feltet. Det inkluderer blandt andet CIVICUS, Front Line Defenders, Digital Defenders Partnership og Access Now. Også det danske initiativ "Tech for Democracy" har fokus på styrkelse af civilsamfundets digitale råderum, online-inklusion og online-demokrati. Endelig støtter Danmark mekanismer for menneskerettighedsforkæmpere i fare, herunder "Claim Your Space", som administreres af Globalt Fokus og kan anvendes af danske civilsamfundsorganisationer og deres partnere.

Claim Your Space – støtte til menneskerettighedsforkæmpere i akut fare

Claim Your Space-puljen har til formål at give akut hjælp til aktivister og civilsamfundsorganisationer i det globale syd. Desuden støtter den lokale indsats for at beskytte og opretholde civilsamfundets råderum. Puljen er tilgængelig for danske civilsamfundsorganisationers partnere i en lang række lande, såsom Myanmar, Bangladesh, Palæstina, Zimbabwe, Tanzania, Uganda og Kenya.

Siden sin oprettelse i 2020 har puljen uddelt midler til en mangfoldighed af aktører med aktiviteter inden for en bred vifte af fokusområder. Den har fx tilgodeset grupper, som arbejder med ungdoms- og studenteraktivisme, kvinders rettigheder, oprindelige folks rettigheder og LGBT+ rettigheder. Disse ansøgere har bl.a. modtaget midler til akut evakuering og *safehousing*, advokatbistand og kautions, hospitalsophold og psykologbistand.